محمد ابراهيم شينواری ۲۰۱۰/۱۱/۱

آيا نړيوال په افغانستان کې سوله غواړي؛ که جګړه؟

افغانستان داسې بدمرغه، تقدير او جغرافيه لري، چې هر څوک په نړۍ کې زبرځواک شي، پر دې هېواد يرغل کوي او يا له دې لارې د نورو هېوادونو او سيمو پر لور د تلو هڅه کوي . لکه چې ومو ويل، که په يونان کې سکندر د نړۍ د نيولو تکل کوي او که په مغولستان کې چنګېز، که په منځنۍ آسيا کې تيمور، بابر او شيباني پيدا کېږي او که په ايران کې صفويان او نادر افشار، که مسلمان عربان غواړي جنوبي آسيا ته اسلام ولېږدوي او که نامسلمانه انګرېزان غواړي هند ته "تمدن"؛ خو يو ځل پر دې هېواد يرغل کوي او له موږ سره زور ازمايي .

د شلمې پېړۍ زبرځواک شوروي اتحاد او د يوويشتمې پېړۍ بې رقيبه زبرځواک امريکا هم بايد دلته راشي، چې د کمونېزم او ديموکراسۍ نسخې موږ ته له ګوليو، باروتو او وينو سره يو ځای راکړي .

دا دېرش کاله هغه موده ده، چې زموږ نسل د جګړو او ورانيو اثرات پخپلو حواسو او بدنونو زغمي . اوس هم افغانان سم نه پوهيږي، چې نړيوال دلته سوله غواړي، که د جګړې دوام؟

۱. روسيه: روسيې تر ماتې وروسته په افغانستان کې يو داسې حکومت پرېښود، چې يو وزر يې خلقيان وو، چې په اردو او پوليسو کې وو او بل يې پرچميان، چې په ملکي ادارو او استخباراتو کې واکمن وو. روسان ويريدل چې دغه حکومت به زر د مجاهدينو له خوا نسکور شي، نو ظاهراً يې لويې وسلې؛ لکه سکاډ، لونا او اوراګان ورکړل؛ خو د پردې تر شا يې له نړيوالو لوبغاړو سره دا سازش وکړ، چې روسي وسله بايد د روسيې او د هغې د متحدينو پر ضد ونه کارول شي او د يو افغان له خوا د بل افغان پر ضد استعمال شي . روسانو لومړی د خپل دوست حکومت لومړی وزر وايست او له دولت څخه د تنې او دده د ملګريو د وېستلو له لارې يې د نظام د ملاتير (اردو او پوليس) مات، بېواکه او بې اعتباره کړل.

ډاکتر نجيب، چې په ساده خوښۍ به يې تر دغه ظاهري بري وروسته ويل: "نه خلقی يم او نه پرچمی يم، يو غريب بنده د خدای يم"، د تنې په ماته يې ځان بې رقيبه فاتح احساساوه، خو خبر نه و چې پرچميانو ته يواځې پاتې شو.

روسانو له پخوا نه د افغانستان سياست له ايډيالوژيکي نه په قومي هغه اړولی و او ټولې قومي ملېشې او دببرک کارمل د پرچم ډله يې د شمال د ځواکونو په بڼه په يو پراخ ايتلاف کې ملګري کړل او نظام او حکومت يې له داخله داسې وپاشه، چې روسي وسله رښتيا هم د روسيې پر ضد نه؛ بلکې د يو افغان له خوا د بل افغان پر خلاف تر هغه استعمالېده، چې امريکايان راغلل.

همدا اوس په روسيه کې د افغانستان په اړه درې نظرونه موجود دي: ۱). روسي نشنلستان وايي، چې د افغانستان مسئله د روسيې لپاره د تېر تاريخ يوه برخه ده او هېڅ دلچسپي بايد پکې وانه خيستل شي . ۲). بله ډله ليکوالان او څېړونکي دي، او روسي حکومت ته سپارښت کوي، چې په افغانستان کې د يو با ثباته حکومت د ټينګېدو له لارې د خپل امنيت له تضمين سره مرسته وکړي. د دوی په نظر دا د روسيې د امنيت لپاره ښه ده چې په افغانستان کې سوله وي او په نتيجه کې بهرني ځواکونه له افغانستانه ووځي او د روسيې پر لور يې پرمختګ ته زمينه جوړه نه شي. ۳). درېيمه نظريه، چې حاکمه او په قدرت کې ده، هغه د روسي حکومت نظريه ده، چې غواړي افغانستان بې ثباته وي، پخپلو جګړو او لانجو اخته وي، او امريکايان او غربيان پکې مصروف وي. دوی فکر کوي چې ددې لارې به د غربيانو اقتصاد او د افغانانو ژوند له منځه لاړ شي او په دې توګه به له غربيانو هغه بدل واخلي، چې دوی ته يې د افغان- روس جګړې پر مهال ور اړولی و او له افغانانو به د خپلو عسکرو د مړينې، د خپل پوځ د ماتې، د خپلې امپراتورۍ د سقوط او د خپل حيثيت د بايلنې بدل واخلي؛ نو لا تر اوسه روسيه په افغانستان کې ثبات نه؛ بلکې د جګړې دوام غواړي. عملا روسيه غواړي امريکا او لويديځ په افغا نستان کې په جګړو کې نښتي وي، چې د منځنۍ اسيا منابعو ته يې د لاسرسي مخه ډب کړل شي. روسيه د مخدره موادو د زياتيدونکي سيلاب او جنګياليو د ورتګ نه هم په ويره کې ده او دا هم د روسيې پر خلاف د غرب او امريکې يو سازش ګڼي.

۲. امريکايان او نورغربي هېوادونه بېلابېلې اجنډاوې لري: ځينې هېوادونه هسې د امريکايانو د خوشحالۍ لپاره حشر

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

ته راغلي دي، چي اساسي رول نه لري او ځيني نور يي خپلي جلا اجنداوي لري. د امريکا په باب دوه نظره دي: ۱). دوی د ۱۱/۹ حملي د انتقام لپاره راغلي او چي د دغه برید عاملين وځپي، دنده يي ختميږي. ۲). بله نظريه داده، چي د شوروي تر ماتي وروسته، د کلنټن د ولسمشرۍ پروخت؛ چي امريکا ديوازيني نړيوال زبرځواک په توګه را د بره شوه؛ نو "نويو محافظه کارانو" د "نوي امريکايي پيړۍ پروژه" طرح او دولت او فکري قوتونو ته يي وړانديز وکړ، چي امريکايي مشرتابه د نړۍ د مشرتوب لپاره کافي هم ده او بنه هم. دوی داسي طرحي جوړي کړي، چي :

- امريکا دي خپلي هوايي، بحري او فضايي اردوګاني پياوړی کړي.
- نوي او د دقيق هدف ويشتونکي اټومي وسلي دي جوړي کړي.
- د دي وس دي پيدا کړي چي په يو وخت کي په څو جبهو کي وجنګېدای شي.
- پارلمان دي نظامي بودجه زياته کړي.
- دوی دغه ډول نوري طرحي هم وړاندي کړي وي او غوښتل يي چي يو څوک بايد په امريکا برید وکړي، چي دوی ته د متقابل برید زمينه جوړه شي. د ۱۱/۹ په باب څکه داسي انګېرل کېږي، چي يا خو د امريکا يو خپل سازش دی، چي پخپله يي را منځته کړی دی او يا يي هم کم تر کمه د هغه د پيښېدو مخه نه ده نيولې. د"نوو محافظه کارانو" د ټيم زياتره غړي بيا د بوش په حکومت کي لوړ چارواکي شول.

ددې نظريي د برياليتوب لپاره د بوش ټيم غوښتل، چي ځان په افغانستان کي پياوړی کړي، چي د نظامي اډو او استخباراتي شبکو له لاري د روسيي پر لور پرمختګ وکړي، د منځنۍ آسيا منابع خپلي کړي، چين کنټرول او وڅاري، د هند او پاکستان د اټومي وسلو څارنه وکړي او د ايران اټومي فعاليت مهار کړي. داسي ګومان کېده، چي امريکا د جګړي دوام ته په بېلابېلو بهانو تر هغي دوام ورکړي، چي خپلو ټولو ستراتيژيکو هدفونو ته ورسيږي.

بارک اوباما، چي ملت ته يي له اقتصادي بحران نه د خلاصون وعدي ورکړي دي، داسي ښکاري چي غواړي، خپلي طرحي محدودي کړي او په افغانستان کي له ديموکراسۍ او نورو ماډرنو شعارونو نه تېر او يواځي په دي اکتفا وکړي، چي القاعده شبکه مختله، دړي وړي او ماته کړي. قدرت ته د طالبانو له انحصاري راګرځېدو مخه ونيسي او بيا له منځ لاريو طالبانو سره د جوړي، او د پاکستان، سعودي عربستان او ترکيي په مشوره يو داسي دوست حکومت پرېږدي، چي نړيواله اجنډا ونه لري او دغو هېوادونو ته په ګټه وي.

کله چي په جګړه کي د امريکا سرسام آوره لګښتونو ته وکتل شي، نو په هر صورت ورته عقل دا وايي، چي په افغانستان کي سوله د امريکا په ګټه ده، او که نه وي نو په هغه مور نه شو پوهېدای، خو د پورته يادو شوو پلانونو د رښتيايني په صورت کي هم امريکا ته يو سوله ييز، پياوړی او باثباته افغانستان ښه ملګری کېدای شي، نه يو کمزوری او لړزاند.

د امريکا ځيني نور ملګري بېلي اجنداوي پر مخ بيايي، ځيني يي ممکن د امريکا د اقتصاد د کمزوي کولو له لاري ځان له امريکايي تفوق نه خلاصول په دي کي ويني، چي دلته جګړه دوام وکړي.

۳. برېتانيا د هلمند په نا امنيو او د مخدره موادو په سرسام آوره زياتېدو کي متهمه ده؛ او ښکاري چي دوی له ځينو محلي مخالفينو سره د وسلو او پيسو مرستي کوي اوحتی داسي اوازي هم شته، چي انګرېزان غواړي په افغانستان کي يوه کنټرول شوي جګړه ماري (Controlled Insurgency) دوام وکړي. که دا رښتيا وي، نو دا نه ده معلومه، چي د امريکا په مشوره دا کار کوي که بي مشورې؛ خو دوه مخي لوبه کوي او په نتيجه کي جګړه اوږدېږي.

٤. ايران د امريکايي پوځونو تر راتلو وروسته ډېره ګټه وکړه او افغاني ملګروته يي د افغانستان په حکومت کي ښه غوړه برخه ورسېده او د خپلو حريفانو طالبانو په ماته ډېر خوښ شو؛ خو د امريکا د زياتي پرمختيا له وېرې غواړي چي امريکا دلته مصروفه وي، چي له يوې خوا يي کمزوري کړي او له بلي خوا يي د ايران پر لور پرمختګ ودروي. له بلي خوا پخپل څنګ کي د يوه کمزوري ګاونډي د لرلو په خاطر هڅي کوي افغانستان په جګړو او بي امنی کي ګېر وي او بي ثباته او کمزوری پاتي شي. دا پاليسي ايران له افغانستان څخه د روسانو له وتلو راپېيخوا په منظم ډول پرمخ بيايي.

زما يوه دوست راته کيسه کوله، چي د جهاد پر مهال د سولي په مذاکراتو کي د يوه جهادي تنظيم په هيئت کي و. د غونډي په تفريح کي يي د ايران د هغه وخت د بهرنيو چارو له وزير علي اکبر ولايتي نه پوښتلي وو، چي آيا ګاونډيان په اخلاص له موږ سره مرسته کوي، چي دا لانجه حل شي؟ د ولايتي ځواب دا و: افغانان تر ايران او پاکستان دواړو ډېره وسله لري او که دواړه درګېرې غاړې يي سره جوړي ته ورسيږي؛ نو پخپل ګاونډ کي ددغسي وسله وال او روزل شوي ګاونډي شتون زموږ (ايران او پاکستان) ملي امنيت ته ګواښ دی. که زموږ د ملي ګټو

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په ځير و لولئ

مسئله وي، موږ نه غواړو، چي ستاسو مسئله په جوړه حل شي او که پخپله ابتکار کولای شئ، چي د ځان چاره وکړئ، درته ښه ده.

هغه پوهېده، چي د افغانانو لانجه دومره ژوره ده، چي له نړیوالو او سیمه ییزو پیاوړیو تضمیناتو پرته په جوړه او روغه نشوه حلېدای او ځکه روس، ایران او پاکستان داسي لوبه رامنځته کړه، چي هر څه وپاشل شول. ایران تر ننه پورې د بې ثباته افغانستان غوښتونکی دی او دا د خپل ملي امنیت او اقتصادي پرمختګ په ګټه ویني.

۵. پاکستان د زیاترو شنونکو په اند تر ټولو پیاوړی لوبغاړی دی. د روس پر ضد افغان جهاد کي د امریکا- غرب او عربو د ملیاردونو ډالرو مرستي ددې هېواد له خوا چېنل کېدې او ځکه یې خپل پوځ او استخبارات ښه پیاوړي کړل. کله، چي نړی افغانستان ته شا کړه، پاکستان تر نورو پیاوړی راوخوت. د ژبې، مذهب او اوږدې ګډې پولې د مشترکاتو پر اساس یې لاسونه ډېر زوړ راوغځول. پاکستان د افغانستان پر وړاندي ژورې ستراتېژیانې پر مخ وړي او که څه هم له افغانانوسره د شریک تجارت او ګډو مرستو پر بنسټ د ډېرو شتو خاوند کېدای شي؛ خو د ستراتېژیک عمق او د مطلقي برلاسي هڅې کوي او تحلیل یې دادی، چي امریکا او غرب به اخر ستړي شي او افغانستان به بې سرنوشته پرېږدي او تر هغه وروسته به د کورنیو جګړو اور لا زیات شي، چي د ښوونځي، پوهنځي، سړک، کلینیک، برېښنا، اوبو او د تمدن له ټولو نښو څخه خلاص یو کنډواله هېواد په ګاونډ کي ورپاتي شي، چي تر"سلو کلونو" به د علاقهٔ غیر په شان بې نظمه او وروسته پاتي وي

٦. هند له پاکستان سره د کشمیر ستونزه لري، غواړي چي د افغان په وینه ورسره د حساب تصفیه وکړي. هند غواړي دلته یو پاکستان ضد حکومت وي. که افغانستان له پاکستان سره په مخالفت کي یو بې ثباته یا با ثباته هېواد وي، هند به یې کومه پروا ونه لري؛ خو که افغان حکومتونه د پاکستان سره دوستان وي، تر دغه ډول با ثباته افغانستانه یې؛ بیا یو کمزوری او بې ثباته افغانستان خوښ دی.

٧. سعودي عربستان داسي افغانستان غواړي، چي د پاکستان په خوښه او یا لږ تر لږه د پاکستان دوست وي؛ خو د ایران مخالف اوورسره په لانجو کي ګېر وي. عربان هم ممکن وغواړي چي د ایراني شیعه لوړتیا غوښتني مخنیوی د افغانانو په وینو وکړي. سعودي د مشر مسلمان هېواد په توګه د شوروي پر خلاف د افغان جهاد د لګښتونو نیمایي اقتصادي برخه او چتوله؛ خو اوس فعال او جدي نه دی او د خپل ګران دوست پاکستان ملي ګټي زموږ تر هغو ډېري لوړي ګڼي. په هر صورت سعودي کولای شي، افغانستان ته د سولې په راوړو کي یو مهم رول تر سره کړي، او افغانان تل په سعودي دغسي باور کوي.

٨. ترکیه : چي کلونه کلونه یې د اسلامي نړۍ مشري کړې ده، د اسلامي هیوادونو په منځ کي امتیازي ځای لري. د شرق او غرب د پولې په توګه یې دواړه ډوله شرقي او غربي ارزښتونه ساتلي او په افغانستان کي هم یو مهم رول لري؛ چي. هم د ایساف نړیوالو ځواکونو په چوکاټ او هم د افغانستان له سیاسي ډلو سره ښې اړیکي لري. له بلې خوا له پاکستان او منځنۍ اسیا له هیوادونو سره ښې اړیکي لري. که څه هم د پان ترکیزم او اسلامي مشرۍ د لویو او اوږدو پلانونو له مخي خپلي ځانګړې ګټي او اجنداوې لري، خو په دې وخت کي د سولې د هلو ځلو په بریالي کیدو کي یو مثبت رول تر سره کولای شي او افغانان ترې دغسي تمه کوي.

٩. چین : چي د افغانستان په ګاونډ کي یو ستر اقتصادي قوت دی، له افغانستان سره د لویو اقتصادي پروژو په برخه کي مرسته او ملګرتوب کولای شي او دې ته لیوالتیا هم لري. که څه هم ظاهرا د نظامي مسلو سره دلچسپي نه ښایي خو په سیمه کي د امریکا له حضور او قوت نه تشویش لري. کله چي چین په افغانستان کي په سترو پروژو کي شریکیږي، نو طبیعي ده چي کم تر کمه د دغو پروژو او د هغو د خواوشا سیمو د امنیت سره به هم مرسته کوي .

۱۰.دمخدره توکو مافیا هم یوه ستره او د لوی تشویش خبره ده. د ملګرو ملتونو د مخدره موادو او جرمونو دفتر (UNODC) د تحقیق په اساس په تېرو اتو کلونو کي ۸،۱ ملیونو افغاني بزګرانو تر ۲۰۰۷ ام کال پورې د اپینو له کرونډي څخه ۳،۶ ملیارده ډالر ترلاسه کړي، تخمیناً ۱۰۰۰۰-۱۵۰۰۰ سوداګرو او قاچاقچیانو ۱۸ملیارده ډالر لاسته راوړي دي. خو نړیوالو قاچاقچیانو ۴۶۰-۶۰۰ ملیارده ډالر ترلاسه کړي دي. نو آیا یو بیوزلی هیواد چي ۳۰ کاله جګړو ځپلی دی، د ۶۰۰ ملیارده ګټونکي مافیا سره مقابله کولای شي، او آیا دغسي زوروره مافیا په دې هیواد کي سوله غواړي؟

په مجموع کي زیاتره نړیوال لوبغاړي په دې هېواد کي له کومي دوامداري سولې او با ثباته نظام سره په جدي ډول مینه وال نه ښکاري او که کوم یو له افغانانو سره د دوستی پلانونه لري هم، ددې لپاره، چي د افغانستان له

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزی بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

ستراتېژيکي جغرافيې او جنګيالي ملت نه د خپلو سترو موخو د لاسته راوړلو او د خپلو سيمه ييزو او نړيوالو حريفانو د ځپلو لپاره کار واخلي او ځينې نور يې لا غواړي په دې هېواد کې يوه کنټرول شوې جګړه ماري دوام وکړي.

خو افغانانو ته څه کول پکار دي؟ افغانستان د بشري کورنۍ يو مهم غړی دی او دخپل سياسي-جغرافيوي موقعيت د اهميت له مخې دنړيوالو د توجه يو مهم مرکز دی چې ديو ځمکني پول په شان دمنځنۍ، جنوبي او غربي آسيا او چين ترمنځ لاره جوړوي. د سړې جګړې تر ختم وروسته نور افغانستان له هغې عنعنوي انزوا نه راوتی او يو حايل زون نه دی، چې په تېره پيړۍ کې و، بلکې د اقتصادي اتصال يوه مهمه کړۍ او د وربښمو لار ده چې د دې پرا خو سيمو پخپلو منځو او بيا له اروپا او نورې نړۍ سره په وصلو لو کې مهم ځای لري:

- ▪ د افغانستان له لارې د نل ليکې جوړول به د افغانستان او منځنۍ آسيا ګاز جنوبي آسيا ته ولېږدوي، چې د ټولې سيمې د اقتصادي غوړېدو سره به مرسته وکړي او نړيوالو ته به هم د لويو تجارتونو زميني جوړې کړي.
- ▪ له ايران سره د اوبو او نفتو تبادله هغه څه دي، چې د دواړو هيوادونو په ګټه ده او دلچسپي هم ورسره لري چې د منځنۍ آسيا هيوادونو ته هم غزېدلی شي.
- ▪ د افغانستان له لارې د ټرانزيټ پوټنشيل هم ډېر مهم دی: د ازبکستان ۸۰۰ زره ټنه پنبه د اوږدو لارو تر وهلو وروسته بندرونو ته رسېږي او ډېر ټرانسپورټي فيس پرې لګېږي، د دې په مقابل کې پاکستان ډېرې پنبې ته اړتيا لري چې خپلو صنايعو ته وده ورکړي، او ددې دواړو هيوادونو تر منځ دا سوداګري د افغانستان له لارې ممکنه ده.
- ▪ د افغانستان له لارې د اکمالاتو د ځنځير جوړول به د افغانستان، پاکستان او ازبکستان درې واړو عايدات ډېر کړي اود نورو ګاونډيانو لګښتونه به هم راکم کړي.
- ▪ افغانستان د ګاونډيو هيوادونو د سرحدونو د امنيت لپاره هم ډېر مهم دی. سوله ييز افغانستان به ګاونډيان له اضافي امنيتي لګښتونو بچ کړي او د هيوادونو تر منځ پولې به د همکارۍ په زونونو بدلې شي.
- ▪ د افغانستان امنيت خواوشا ټولو هيوادونو او هم پخپله افغانستان ته د اقتصادي ښيرازۍ لارې پرانيزي.
- ▪ د ايران او ازبکستان سره د افغانستان د ريل ګاډي د جوړېدونکې پټلۍ غزول به د سيمې د هيوادونو د انتقالاتو لګښتونه ډېر راکم کړي. افغانستان به له نړۍ سره ونښلوي او په خپلو پښو د ودرېدو جوګه به يې کړي.
- ▪ د افغانستان ثبات او ښېرازي د روسيې لپاره هم ډېرې ګټې لري، لکه:
  - د جنوبي اسيا بازارونو ته له اسانو لارو د رسېدلوپه نتيجه کې د روسيې د اقتصاد لا پرمختګ،
  - د روسيې د پولو او ګاونډ د امنيت د ښه کېدو په نتيجه کې د دوی د امنيت ښه والی
  - د مخدره توکو څخه د خلاصون پر لور پرمختګ، او نور.
- ▪ افغانستان د چين د پانګونې لپاره يو تر ټولو ښه ځای دی او چين کولای شي د کانونو په رااېستلو، لويو برښنا کوټونو او د اوبو د بندونو په جوړولو او د اورګاډي د پټلۍ او لويو سرکونو په آبادولو کې د پانګونې له لارې ډېره ګټه تر لاسه کړي.
- ▪ او په پای کې افغانستان د لويديځ او امريکا لپاره يو ښه او ډاډمن ملګری جوړېدای شي، ځکه زموږ هيواد ذروي وسلې او خطرناکه نړيواله اجنډا نه لري او د لويو قدرتونو لپاره کوم خطر نه جوړوي.

ددې هيواد سياسي ارزښت هم د هغه د اقتصادي ارزښت په شان ستر دی او د علامه اقبال په وينا د افغانستان ثبات د آسيا ثبات دی او فساد يې د آسيا فساد دی. با ثباته، سوله ييز او پياوړی افغانستان چې د خود ارادیت خاوند او د داسې پياوړي قانوني نظام لرونکی وي چې خپلو خلکو ته سوکالي او نېکمرغي راوړي، سيمې او نړۍ ته سوله. او د متقابل درناوي او يو د بل په کورنيو چارو کې د نه لاس وهنې پر بنسټ د هيڅ ملت اوهيڅ هيواد لپاره تهديد نه، بلکې يو مساوي او با حيثيته شريک وي، هم زموږ د ګاونډيانو، هم د سيمې او هم د نړۍ په ګټه دی. نو ځکه افغانان بايد له ټولې بشري کورنۍ او نړيوالې ټولنې څخه وغواړي چې د دغسې افغانستان په جوړولو کې د دوی د عزم درنښت او د پرمختګ، انکشاف او سولې په راوړلو او ټينګښت کې يې مرسته وکړي. په افغانستان کې د پياوړي مرکزي دولت شتون د مخدره موادو په کنټرول کې هم اساسي رول لري، چې افغانستان، ګاونډيانو، سيمې او نړۍ ته يوه ستره ستونزه ده. په نتيجه کې ويلای شو چې د ټولو اړونده هيوادونو روا ګټې په يوه باثباته، ازاد، خپلواک او واحد افغانستان کې نغښتي دي، افغانان بايد حاضر وي چې د هيواد خپلواکۍ، ملي حاکميت، خود ارادیت، ځمکنۍ بشپړتيا او روا ګټو ته يې د درناوي په صورت کې د ټولو هيوادونو او ملتونو روا ګټو ته درناوی وکړي .

افغانان بايد له دغو ټکيو نه په استفادې سره نړۍ ته قناعت ورکړي، چې د سولې ثبات په راوړو کې ورسره مرسته وکړي. سره له دې چې زياتره نړيوال د افغانستان په دغه اقتصادي او سياسي ارزښت پوهېدلي دي، خو له بده مرغه ټول ګورو چې لا هم د افغانانو په کور اور بلېږي او هره ورځ يې ماشومان، ښځې، ځوانان او بوډاګان په بېرحمۍ وژل کېږي او دا وران هيواد لا نورهم ورانېږي. دا بد مرغه جګړه ساده جنګ ندی او کورني، سيمه ييز او نړيوال بعدونه لري، چې پای ته رسول يې يو عاجل ضرورت، خو ډېر دروند کار دی. افغانان چې ددغه غم دروندوالی او

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رااليږلو مخکې په ځير و لولئ

سختوالی ترهر چا شدید احساسوي، په خپل هیواد او ګاونډ کې ډېر ژر د جګړو د دایمي بندېدو پلویان دي او له ټولې بشردوستې نړۍ نه باید وغواړي چې ددې اور په مړه کولو کې یې مرسته وکړي. افغانان باید د نورو ملتونو او هیوادونو لپاره هغه څه وغواړي چې دځانونو لپاره یې غواړي، یعنې: د هیوادونو سوله او ثبات، دولسونو نیکمرغي اوسوکالي او د ملتونو ترمنځ متقابل درناوی او همکاري. د همدې ډاډ له لارې دې نړۍ د ځان ملګرې کړي.

که څه هم بشریت لا تر اوسه د معنوي تکامل دې مرحلې ته نه دی رسیدلی، چې جګړې ته په هیڅ حالت کې هم لاس وانه چوي، خو معقول ولسونه او هیوادونه جګړه نوره د مسایلو د حل یواځېنۍ او غوره لاره نه ګڼي. سولې، تفاهم، ډیالاګ او پو ها وي ته د غوره، ارجحو، انساني او موثرو لارو په سترګه ګوري. افغانان باید د نړیوالو دغه معقولې او شریفې انګیزې راوپاروي.

پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ